

**WEWNĄTRZSZKOLNY SYSTEM DORADZTWA
ZAWODOWEGO**

**SZKOŁA PODSTAWOWA
IM. HENRYKA SIENKIEWICZA
W GŁOBINIE**

ROK SZKOLNY 2019/2020

*Wybierz pracę, którą kochasz, a nie będziesz musiał pracować
nawet przez jeden dzień w swoim życiu”*

Konfucjusz

Wstęp

Wewnątrzszkolny system doradztwa zawodowego w Szkole Podstawowej im. Henryka Sienkiewicza w Głobinie na rok szkolny 2019/2020 został opracowany na podstawie wzorcowego rozwiązania organizacyjnego funkcjonowania wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego (WSDZ) dla szkoły podstawowej.

Obejmuje celowe, uporządkowane i wzajemnie powiązane działania związane z doradztwem zawodowym podejmowane przez szkołę, podlegające wewnętrznej ewaluacji.

Wewnątrzszkolny system doradztwa zawodowego w Szkole Podstawowej w Głobinie może być zmieniany, weryfikowany i aktualizowany w porozumieniu z dyrektorem szkoły. Zależnie od koncepcji pracy szkoły zakres czynności dla poszczególnych osób angażujących się w realizowanie WSDZ w szkole mogą ulegać modyfikacjom.

1. Podstawy prawne

Prowadzenie działań związanych z doradztwem zawodowym w przedszkolach, szkołach i placówkach regulują:

- Ustawa z dnia 7 września 1991r. o systemie oświaty (tekst jednolity: Dz. U. z 2019r., poz. 1481) zobowiązuje placówki oświatowe do: „przygotowania uczniów do wyboru zawodu i kierunku kształcenia”.
- Ustawa z dnia 26 stycznia 1982r. - Karta Nauczyciela (tj. Dz.U. z 2003r. Nr 118, poz. 1112, Nr 137, poz. 1304, Nr 203, poz. 1966, Nr 213, poz. 2081, Nr 228, poz. 2258, z 2004r. Nr 96, poz. 959, Nr 179, poz. 1845, z 2005r. Nr 10, poz. 71, Nr 167, poz. 1397, Nr 179, poz. 1487) dotyczy zasadności zatrudnienia w szkole doradcy zawodowego.
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 lutego 2019r. (Dz. U. 2019 Poz. 325 w sprawie doradztwa zawodowego).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 marca 2017r. w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół (Dz. U. z 2017r. Poz. 703).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. Z 2017r. Poz.1591).

2. Założenia WSDZ

Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego obejmuje uporządkowane i zaplanowane działania mające na celu wspieranie uczniów w procesie świadomego i samodzielnego podejmowania decyzji wyboru zawodu, poziomu i kierunku kształcenia. Jest indywidualną i grupową pracą z uczniami, rodzicami, nauczycielami, a także przedsiębiorcami, pracodawcami, organizacjami pozarządowymi.

Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego zakłada, że:

- * Wybór zawodu nie jest pojedynczym, decyzyjnym aktem, ale procesem rozwojowym i stanowi sekwencję decyzji podejmowanych na przestrzeni kilku lat.
- * Preferencje edukacyjne i zawodowe są zależne od uwarunkowań wewnętrznych (cechy osobowości, temperament, zdolności) i zewnętrznych człowieka (doświadczenie, otoczenie społeczne).
- * Działania w ramach WSDZ powinny być zaplanowane, spójne, prowadzone w sposób ciągły i systematyczny.

3. Cele ogólne

– przygotowanie uczniów do trafnego wyboru zawodu i dalszej drogi kształcenia.

Celem preorientacji zawodowej jest wstępne zapoznanie dzieci z wybranymi zawodami najbliższymi ich otoczeniu, kształtowanie postawy pracy i motywacji do działania, pobudzanie i rozwijanie zainteresowań dzieci oraz stymulowanie ich prozawodowych marzeń.

Celem orientacji zawodowej w klasach I–III jest wstępne zapoznanie uczniów z różnorodnością zawodów na rynku pracy, rozwijanie pozytywnej i proaktywnej postawy wobec pracy i edukacji oraz stwarzanie sytuacji edukacyjnych sprzyjających poznawaniu i rozwijaniu zainteresowań oraz pasji.

Celem orientacji zawodowej w klasach IV–VI jest poznawanie własnych zasobów, zapoznanie uczniów z wybranymi zawodami i rynkiem pracy, kształtowanie pozytywnej i pro aktywnej postawy uczniów wobec pracy i edukacji oraz stwarzanie sytuacji edukacyjnych i wychowawczych sprzyjających poznawaniu i rozwijaniu zdolności, zainteresowań oraz pasji.

Celem doradztwa zawodowego w klasach VII–VIII szkoły podstawowej jest przygotowanie uczniów do odpowiedzialnego planowania kariery i podejmowania przy wsparciu doradczym decyzji edukacyjnych i zawodowych uwzględniających znajomość własnych zasobów oraz informacje na temat rynku pracy i systemu edukacji.

4. Sposób realizacji programu

Działania z zakresu doradztwa zawodowego w oddziałach przedszkolnych i klasach I -VI realizowane są przez wychowawców, nauczycieli, pedagogów szkolnych i obejmują następujące obszary:

- Poznanie siebie – zainteresowania.
- Poznanie siebie – sposób spędzania wolnego czasu, hobby, umiejętności.
- Kim chcę zostać w przyszłości.
- Zawody – zawody w moim najbliższym otoczeniu.
- Praca.

Działania z zakresu doradztwa zawodowego w klasach VII - VIII przewidują 20 godzin dydaktycznych podzielonych na dwa lata nauki (po 10 godz. dla klas VII i VIII w roku).

Zajęcia prowadzi doradca zawodowy posiadający kwalifikacje do zajmowanego stanowiska nauczyciela doradcy zawodowego.

Do zadań doradcy zawodowego należy w szczególności:

- systematyczne diagnozowanie zapotrzebowania uczniów na działania związane z realizacją doradztwa zawodowego;
- prowadzenie zajęć z zakresu doradztwa zawodowego;
- opracowanie we współpracy z innymi nauczycielami, w tym nauczycielami wychowawcami opiekującymi się oddziałami, pedagogiem, programu realizacji wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego oraz koordynacja jego realizacji;
- wspieranie nauczycieli, w tym nauczycieli wychowawców opiekującymi się oddziałami, psychologa lub pedagoga, w zakresie realizacji działań określonych w programie;
- koordynowanie działalności informacyjno-doradczej realizowanej przez szkołę, w tym gromadzenie, aktualizacja i udostępnianie informacji edukacyjnych i zawodowych właściwych dla danego poziomu kształcenia.

Program przewiduje też pomoc zainteresowanym rodzicom (konsultacje indywidualne, prelekcje).

Zajęcia pomogą uczniom i ich rodzicom w świadomej decyzji dotyczącej dalszej ścieżki kształcenia oraz trafnym wyborze przyszłego zawodu.

Realizacja zadań w ramach pomocy psychologiczno – pedagogicznej:

- doradztwo zawodowe na zajęciach w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej realizują: doradca zawodowy, pedagog szkolny i inni nauczyciele, prowadzący te zajęcia;
- przy organizacji i realizacji doradztwa zawodowego szkoła może współpracować w szczególności z pracodawcami, Centrami Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego, szkołami prowadzącymi kształcenie zawodowe i ogólnokształcące, Poradniami Psychologiczno-Pedagogicznymi lub instytucjami rynku pracy.

Program obejmuje następujące obszary działań:

- praca z uczniami,
- współpraca z rodzicami,
- współpraca z nauczycielami, wychowawcami oraz pedagogami szkolnymi.

5. Osoby odpowiedzialne za realizację programu:

Wychowawcy,
Nauczyciele,
Pedagog,
Psycholog,
Nauczyciel bibliotekarz,
Doradca zawodowy.

Treści programowe z zakresu doradztwa zawodowego dla oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych:

1. Poznanie siebie

Dziecko:

- określa, co lubi robić;
- podaje przykłady różnych zainteresowań;
- określa, co robi dobrze;
- podejmuje działania i opisuje, co z nich wynikło dla niego i dla innych.

2. Świat zawodów i rynek pracy

Dziecko:

- odgrywa różne role zawodowe w zabawie;

- podaje nazwy zawodów wykonywanych przez osoby w jego najbliższym otoczeniu i nazwy tych zawodów, które wzbudziły jego zainteresowanie, oraz identyfikuje i opisuje czynności zawodowe wykonywane przez te osoby;
- wskazuje zawody zaangażowane w powstawanie produktów codziennego użytku oraz w zdarzenia, w których dziecko uczestniczy, takie jak wyjście na zakupy, koncert, pocztę;
- podejmuje próby posługiwania się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny;
- opowiada o sobie w grupie rówieśniczej.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie

Dziecko:

- nazywa etapy edukacji (bez konieczności zachowania kolejności chronologicznej);
- nazywa czynności, których lubi się uczyć.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych

Dziecko:

- opowiada, kim chciałoby zostać;
- na miarę swoich możliwości planuje własne działania lub działania grupy rówieśniczej przez wskazanie pojedynczych czynności i zadań niezbędnych do realizacji celu;
- podejmuje próby decydowania w ważnych dla niego sprawach, indywidualnie i w ramach działań grupy rówieśniczej.

Treści programowe z zakresu doradztwa zawodowego dla klas I – VI

Treści programowe z zakresu doradztwa zawodowego dla klas I–III

1. Poznanie siebie

Uczeń:

- opisuje swoje zainteresowania i określa, w jaki sposób może je rozwijać;
- prezentuje swoje zainteresowania wobec innych osób;
- podaje przykłady różnorodnych zainteresowań ludzi;
- podaje przykłady swoich mocnych stron w różnych obszarach;
- podejmuje działania w sytuacjach zadaniowych i opisuje, co z nich wynikało dla niego i dla innych.

2. Świat zawodów i rynek pracy

Uczeń:

- odgrywa różne role zawodowe w zabawie;

- podaje nazwy zawodów wykonywanych przez osoby w bliższym i dalszym otoczeniu oraz opisuje podstawową specyfikę pracy w wybranych zawodach;
- opisuje, czym jest praca, i omawia jej znaczenie w życiu człowieka na wybranych przykładach;
- omawia znaczenie zaangażowania różnych zawodów w kształt otoczenia, w którym funkcjonuje;
- opisuje rolę zdolności i zainteresowań w wykonywaniu danego zawodu;
- posługuje się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie

Uczeń:

- uzasadnia potrzebę uczenia się i zdobywania nowych umiejętności;
- wskazuje treści, których lubi się uczyć;
- wymienia różne źródła wiedzy i podejmuje próby korzystania z nich.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych

Uczeń:

- opowiada, kim chciałby zostać i co chciałby robić;
- planuje swoje działania lub działania grupy, wskazując na podstawowe czynności i zadania niezbędne do realizacji celu;
- próbuje samodzielnie podejmować decyzje w sprawach związanych bezpośrednio z jego osobą.

Treści programowe z zakresu doradztwa zawodowego dla klas IV–VI

1. Poznawanie własnych zasobów

Uczeń:

- określa własne zainteresowania i uzdolnienia oraz kompetencje;
- wskazuje swoje mocne strony oraz możliwości ich wykorzystania w różnych dziedzinach życia;
- podejmuje działania w sytuacjach zadaniowych i ocenia swoje działania, formułując wnioski na przyszłość;
- prezentuje swoje zainteresowania i uzdolnienia wobec innych osób z zamiarem zaciekawienia odbiorców.

2. Świat zawodów i rynek pracy

Uczeń:

- wymienia różne grupy zawodów i podaje przykłady zawodów charakterystycznych dla poszczególnych grup, opisuje różne ścieżki ich uzyskiwania oraz podstawową specyfikę pracy w zawodach;
- opisuje, czym jest praca i jakie ma znaczenie w życiu człowieka;
- podaje czynniki wpływające na wybory zawodowe;
- posługuje się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny;
- wyjaśnia rolę pieniądza we współczesnym świecie i jego związek z pracą.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie

Uczeń:

- wskazuje różne sposoby zdobywania wiedzy, korzystając ze znanych mu przykładów, oraz omawia swój indywidualny sposób nauki;
- wskazuje przedmioty szkolne, których lubi się uczyć;
- samodzielnie dociera do informacji i korzysta z różnych źródeł wiedzy.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych

Uczeń:

- opowiada o swoich planach edukacyjno-zawodowych;
- planuje swoje działania lub działania grupy, wskazując szczegółowe czynności i zadania niezbędne do realizacji celu;
- próbuje samodzielnie podejmować decyzje w sprawach związanych bezpośrednio lub pośrednio z jego osobą.

Treści programowe z zakresu doradztwa zawodowego dla klas VII - VIII

1. Poznawanie własnych zasobów

Uczeń:

- określa wpływ stanu zdrowia na wykonywanie zadań zawodowych;
- rozpoznaje własne zasoby (zainteresowania, zdolności, uzdolnienia, kompetencje, predyspozycje zawodowe);
- dokonuje syntezy przydatnych w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej informacji o sobie wynikających z autoanalizy, ocen innych osób oraz innych źródeł;
- rozpoznaje własne ograniczenia jako wyzwania w odniesieniu do planów edukacyjno-zawodowych;
- rozpoznaje swoje możliwości i ograniczenia w zakresie wykonywania zadań zawodowych i uwzględnia je w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej;
- określa aspiracje i potrzeby w zakresie własnego rozwoju i możliwe sposoby ich realizacji;

- określa własną hierarchię wartości i potrzeb.

2. Świat zawodów i rynek pracy

Uczeń:

- wyszukuje i analizuje informacje na temat zawodów oraz charakteryzuje wybrane zawody, uwzględniając kwalifikacje wyodrębnione w zawodach oraz możliwości ich uzyskiwania;
- porównuje własne zasoby i preferencje z wymaganiami rynku pracy i oczekiwaniami pracodawców;
- wyjaśnia zjawiska i trendy zachodzące na współczesnym rynku pracy, z uwzględnieniem regionalnego i lokalnego rynku pracy;
- uzasadnia znaczenie pracy w życiu człowieka;
- analizuje znaczenie i możliwości doświadczenia pracy;
- wskazuje wartości związane z pracą i etyką zawodową;
- dokonuje autoprezentacji.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie

Uczeń:

- analizuje oferty szkół ponadpodstawowych i szkół wyższych pod względem możliwości dalszego kształcenia, korzystając z dostępnych źródeł informacji;
- analizuje kryteria rekrutacyjne do wybranych szkół w kontekście rozpoznania własnych zasobów;
- charakteryzuje strukturę systemu edukacji formalnej oraz możliwości edukacji pozaformalnej i nieformalnej;
- określa znaczenie uczenia się przez całe życie.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych

Uczeń:

- dokonuje wyboru dalszej ścieżki edukacyjno-zawodowej samodzielnie lub przy wsparciu doradczym;
- określa cele i plany edukacyjno-zawodowe, uwzględniając własne zasoby;
- identyfikuje osoby i instytucje wspomagające planowanie ścieżki edukacyjno-zawodowej i wyjaśnia, w jakich sytuacjach korzystać z ich pomocy;
- planuje ścieżkę edukacyjno-zawodową, uwzględniając konsekwencje podjętych wyborów.

6. Przewidywane efekty

Wdrożony Szkolny Program Doradztwa Zawodowego pomoże uczniom:

- w świadomym planowaniu swojej ścieżki edukacyjnej oraz kształtowaniu określonych postawi zachowań związanych z planowaniem kariery zawodowej,
 - poznać swoje zainteresowania, predyspozycje, mocne i słabe strony oraz ich znaczenie w wyborze zawodu,
 - zrozumieć jak ważne dla własnego rozwoju teraźniejszego i przyszłego jest ciągłe kształcenie i doskonalenie,
 - poznać źródła stresu i sposoby radzenia sobie w sytuacja trudnych,
 - poznać podstawowe podziały zawodów oraz wymagania, środowisko pracy, czynności, przeciwwskazania zdrowotne interesujących go zawodów,
 - poznać źródła informacji o ofertach szkół ponadpodstawowych,
 - zrozumieć problem bezrobocia,
 - nauczyć się pisania dokumentów aplikacyjnych (CV, list motywacyjny),
 - ponadto program ten włączy rodziców do aktywnego wspierania swoich dzieci w proces wyboru i planowania ścieżki edukacyjnej i zawodowej,
- Nauczycielom pomoże w realizacji tematów z zakresu problematyki wyboru zawodu i możliwości kształcenia w ramach lekcji przedmiotowych.

7. Ewaluacja

Ewaluacja realizacji zadań z zakresy doradztwa zawodowego dokonywana jest na bieżąco na podstawie rozmów z uczniami (autoanaliza, informacja zwrotna), rodzicami, wychowawcami klas, pedagogiem szkolnym oraz dokumentacji szkolnej. Ewaluacja odnosi się do wszystkich rodzajów działań z uczniami: udzielanej informacji, rozmów z uczniami, pracy grupowej.

Opracowała:
Grażyna Diak